

LBRIS

We know
books

Eleni Kontou

Demisolul harului

**Părintele Antonie Gikizas
Starețul nevăzut al Atenei**

Traducere din limba greacă:
Cristian Spătărelu

EDITURA ECUMENIȚA
2024

Cuprins

Prolog	5
Introducere	7
Viața părintelui Antonie Gikizas	9
Cuvânt la înmormântare	35
Părintele Antonie și Mănăstirea Sfântul Antonie din Ahladeri, Evia	41
Cuvinte duhovnicești	45
Despre Dumnezeu și credință	45
Fericirile	50
Despre Hristos	54
Despre Sfântul Duh și Sfânta Treime	59
Despre Maica Domnului	62
Despre lumea văzută și nevăzută	62
Slava lui Dumnezeu - Doxologia	63
Despre Apostolul Pavel	66
Despre Ortodoxie	69
Biserica - Liturghia	70
Despre rugăciune	72
Pocăința	77
Smerenia	80
Drumul nostru duhovnicesc	81

Individul și libertatea	85
Bucuria	90
Postul - Milostenia - Iubirea	90
Epilog	93

Distribuție:
S.C. Egumenița S.R.L.
tel./fax: 0236-326.730
e-mail : editura@egumenita.ro
www.egumenita.ro

Traducerea s-a făcut după originalul grecesc:

Ελένη Κόντου

ΤΟ ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Εκδόσεις Εν πλω

© Editura Egumenița pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KONTOU, ELENI

Demisolul harului : părintele Antonie Gikizas : starețul nevăzut
al Atenei / Eleni Kontou ; trad. din lb. greacă Cristian Spătărelu. -

Galați : Egumenița, 2024

ISBN 978-606-550-540-7

I. Spătărelu, Cristian (trad.)

Prolog

Ospitalitatea este o virtute pe care o găsim în Sfânta Scriptură, fiind formulată ca poruncă ce se răsplătește. În faptă înseamnă prietenie și iubire către străinul care are nevoie de ea, sub formă materială și duhovnicească, în viață și în moarte, ospitalitate oferită trupului și sufletului. Apostolul Pavel ne îndeamnă să nu uităm de ospitalitate și s-o săvârșim întotdeauna.

Ospitalitatea lui Avraam este pilduitoare, iar cererea lui Iosif către Pilat „dă-mi mie pe Acest străin” este cutremurătoare, în troparul respectiv din Vinerea Mare: „Dă-mi mie pe Acest străin, ca să-L ascund în mormânt”.

Ospitalitatea a fost subiect de predică sub formă de rugămintă, cerere imperativă și regulă a veșnic-pomenitului părinte Antonie, care arată modul, scopul și răsplata acestei virtuți. Predica și-a găsit aplicare și la el însuși, încât a găsit ospitalitate după moarte.

În punctul acesta am început să ne cunoaștem. Părintele Antonie îmi era complet necunoscut. Fiii lui duhovnicești (nu știu dacă a fost și dorința lui) au depus cerere și au cerut permisiunea de a-l îngropa la Mănăstirea Sfântului Anton.

Cererea a fost acceptată cu plăcere și trupul lui, după slujba de înmormântare, a fost îngropat în grădina katholikonului mănăstirii. Ospitalitate deplină, continuă, veșnică. Candelă nestinsă la mormântul simplu, rugăciune neîncetată pentru odihna sufletului său, parastase în fiecare an întru pomnirea numelui său și un loc la proscomidie la fiecare Sfântă Liturghie.

Iar după strămutare, oasele lui așezate cu grijă într-o raclă, sunt găzduite permanent în biserică, primind tămâieri.

Fiii lui duhovnicești au cercetat întâmplări din viața sa și rezumate ale omiliilor lui, cu scopul publicării lor, încât părintele Antonie să devină cunoscut și lumii duhovnicești contemporane, nu să rămână sub obroc, ci să iasă la lumină, de la demisolul necunoașterii la etajele de sus, prin publicarea acestei cărți, pentru ca mulți să-l cunoască.

Binecuvântăm această carte, felicitări pentru culegere și îngrijire, fie ca binecuvântarea Domnului să fie îmbelșugată! Pe părintele Antonie, care odihnește acum în sânul lui Avraam, îl rugăm ca în amintirea ospitalității, prin plăcutele de Dumnezeu rugăciuni ale lui, să ne învrednicească și pe noi de „ospitalitate împăratească”.

Și ne rugăm ca și Biserica să-l așeze în ceata sfinților, ca vrednic de cinste și slavă întru Dumnezeu Treimic. Amin.

† Serafim, Mitropolit de Karystia

Introducere

Mergem prin Atena de cele mai multe ori mafundați în problemele și impasurile noastre și niciodată nu ne lăsăm puțin mintea să asculte ce are să ne spună această capitală... Și are atât de multe să ne spună despre istoria, eroii, sfinții noștri!

Am da alt sens zilelor noastre dacă ne-am gândi că pe străzile pe care umblăm, pe care mergem cu mașinile, au trecut cândva oameni ce au fost așezați în ceata sfinților Bisericii noastre, fiindcă au reușit, în ciuda prigoanelor, calomniilor și ispitelor pe care le-au avut, să trăiască o viață de adâncă credință și iubire de Dumnezeu și de oameni. Din epoca precreștină și până în zilele noastre Atena a dat Ortodoxiei sfinți: Sfântul Filotheos, Sfântul Nectarie, Sfântul Nicolae Planas, Sfântul Porfirie și atâția alții... Lista rămâne deschisă și pentru alții.

Există și în zilele noastre oameni ai lui Dumnezeu la Atena!

Cine să-și închipuie că pe unul din cele mai zgomotoase bulevarde ale ei, bulevardul Alexandras, la numărul 59, la demisolul unui bloc, trăia și lucra duhovnicește, conducând suflete la Dumnezeu, un duhovnic atât de smerit, atât de nevăzut,

atât de simplu! În acest mic apartament găseai un părinte duhovnicesc precum cei despre care citim în Pateric, cu smerenie adâncă, mărinimie fină, mare discernământ, multă iubire.

Acest Părinte nu este altul decât părintele Antonie Gikizas.

Demisolul, un mic apartament cu puțină lumină, foarte sărăcăcios și simplu. Atât de simplu, încât îți trecea prin gând că poate staulul Sfântului Ioan Rusul o fi fost mai bun. Aceasta era chilioara Părintelui.

El avea un scop, ajutarea oricărui suflet aflat în nevoi, obosit, printr-un fel patristic, simplu, mângâietor de iubire, înțelegere și rugăciune. Avea o dorință în suflet, comunicarea spirituală cu Dumnezeu. Deși trăia în Atena, era departe de cele ale lumii. Doar rugăciunea „pentru întreaga lume” era în inima lui.

Astfel, acel demisol a devenit spațiu de lumină duhovnicească, rugăciune, pocăință și odihnă a celor care-l vizitau sau îl slujeau pe Părinte.

Calde mulțumiri Mănăstirii Sfântului Antonie din Ahladeri, Evia, pentru cinstea pe care mi-a făcut-o, de a-mi încredința tot materialul pe care l-a adunat despre viața și lucrarea duhovnicească a părintelui Antonie, pentru editarea acestei cărți care are ca unic scop folosul duhovnicesc și „mângâierea” sufletelor.

Eleni Kontou

Viața părintelui Antonie Gikizas

Părintele Antonie Gikizas s-a născut la 7 ianuarie 1910 la Kranidi, în Argolida, din părinți evlavioși, Cosma și Vasiliki. Părinții lui au întemeiat o familie cu mulți membri, având zece copii, care au crescut „în învățătura și povața Domnului”. La vârsta de 8-10 ani s-a împrietenit cu un tânăr drept-credincios, ieromonahul de mai târziu Pavlos Venekas (numele lui lumesc este necunoscut), iar după aceea egumen al Mănăstirii Sfântului Haralambie din Evia. Părintele Pavlos era cu zece ani mai mare decât el, dar se distingea prin spiritualitatea lui. Astfel, micul Antonie și-a găsit un prieten și dascăl în viața duhovnicească. Tânărul pe atunci Pavlos, prin învățătura duhovnicească ce-l caracteriza, i-a transmis tot ceea ce avea mai bun în sufletul său. Obişnuiau să stea în grădină și să citească din cartea Sfântului Ioan Colibașul. Fiind amândoi suflete fine, s-au unit după Dumnezeu.

Părintele Antonie, la vârsta adultă, vorbea cu mult respect despre părintele Pavlos, numindu-l părinte duhovnicesc, dascăl al lui și stăpân. Deseori spunea: „Ce treabă avea stăpânul cu fiul de cioban?”.

„Eram mic copil când a căzut peste mine trăsnetul credinței. Mă pregăteam pentru gimnaziu”, spunea părintele Antonie. Gimnaziul l-a făcut la Kranidi și la Nafplio. După ce a terminat a mers la Pireu, unde trăia sora lui, și a studiat la Facultatea de Teologie din Atena, pe care a absolvit-o cu calificativul „foarte bine”, în condiții vitrege de viață. Toți acești ani i-a petrecut în mare sărăcie. La vârsta de aproximativ 25 de ani, Antonie, absolvent al Facultății de Teologie, s-a dus și l-a găsit pe îndrăgitul lui „dascăl”, părintele Pavlos, care devenise monah și era egumen al Mănăstirii Sfântul Haralambie din Avlonari, Evia, sub Mitropolitul Pantelimon. Acolo se nevoiau, sub călăuzirea duhovnicească a părintelui Pavlos, părintele Porfirie Bairaktaris (Sfântul Porfirie), părintele Simon Arvanitis și monahul începător Triandafilos, care mai târziu a devenit părintele Grigorie. Acolo, la Mănăstirea Sfântului Haralambie, a avut loc prima întâlnire a tânărului Antonie cu părintele Porfirie. Acesta a văzut atunci adâncimea duhovnicească a sufletului lui Antonie și mai târziu l-a avut ca duhovnic. Pentru un interval scurt de timp a lucrat ca teolog la Kimi, la orfelinatul „Tagma”, pe lângă Mitropolitul Pantelimon. Însă această conviețuire binecuvântată nu avea să dureze mult, fiindcă mănăstirea a fost transformată de mitropolit din mănăstire de călugări în mănăstire de maici. Astfel, părinții și Antonie au plecat, iar în mănăstirea de maici a rămas ca preot doar părintele Pavlos.

Antonie a mers la Hydra, la mitropolitul Procopie, iar în anul 1936 a fost tuns monah la Mănăstirea Proorocului Ilie, din Hydra. În punctul acesta trebuie menționat că părintele Antonie, din smerenie, n-a purtat niciodată schima mare monahală. În luna iunie a aceluiași an a fost hirotonit diacon la biserica Sfântul Elefterie din Hydra, de către Înaltpreasfințitul Mitropolit Procopie, iar la 9 aprilie 1938 a fost hirotonit preot, cu rangul de arhimandrit.